

УДК 621.326

Коробій Г. – ст. гр. БМ - 11

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ ВЕРНАДСЬКОГО

Науковий керівник: асистент Габрусєва Н.В.

Прослідковується закономірність: чим відоміший вчений, чим більше побачив він світу, тим більшу зацікавленість він викликає. Це справедливо, адже визнання науковця міжнародною спільнотою дається нелегко. До таких фігур, без сумніву, відноситься Володимир Іванович Вернадський – людина, яка випередила свій час, всю глибину якості ідей якої ще тільки належить усвідомити.

Вернадський – вчений із світовим іменем, мислитель-натураліст, основоположник вчення про біосферу та ноосферу, організатор і перший президент ВУАН. Він був великим природознавцем, але водночас і творцем цілісної філософії світобудови, філософії суспільного життя, одним із засновників антропокозмізму як світоглядної системи, що поєднує в гармонійне ціле природничо-історичну та соціально-гуманітарну тенденції розвитку науки. Вперше ставиться завдання доступності та корисності наукового знання для кожної людини. Сучасна людина – гетеротрофна, тобто існує за рахунок зелених рослин. Нова людина, за Вернадським, повинна бути автотрофна. Наука повинна забезпечити безпосереднє синтезування їжі, що «звільнило б і людину від її залежності від іншої живої речовини. Людський розум створив би таким шляхом нове велике геологічне явище.

Володимир Іванович Вернадський був схильний до широких узагальнень, не заперечуючи при цьому значення аналітичного підходу до пізнання природи. Проте вчений не абсолютизував значення науки, підкреслюючи, що світогляд, який ґрунтується на самій лише науці може бути обмеженим через мозаїчний характер самого сприйняття. У нього була усвідомлена мета: «Мені судилося сказати людству нове в тому вченні про живу речовину, ... це є мій поклик, мій обов'язок, покладений на мене, який я повинен проводити в життя – як пророк, який відчуває всередині себе голос, що закликає його до діяльності» - пише він в одному зі своїх листів.

В історії науки важко знайти вченого, який би зробив так багато для людства, як Вернадський. Найважливіші з понад 30 наукових праць: «Явище і сенс», «Вступ до етнічної психології», «Нарис розвитку російської філософії».

У філософських творах відстоює науковість філософії, розуміння її як чистого знання. В останні роки життя Вернадський все більше уваги і інтелектуальних зусиль приділяв філософсько-теоретичним розробкам проблем «Життя в космосі», «Автотрофне живлення людини». Тут вчений виходить за рамки природознавства в область філософії і загальнолюдських проблем. Відкривається новий зміст людської історії як продовження історії природи.

Його праці змушують заглибитись у роздуми про місце людини у природі, про роль розуму в історії розвитку Землі. Філософські погляди вченого сформувалися під впливом української культури на Харківщині. Тут джерела високої духовності В.І.Вернадського: гуманістичний ідеал в тому, щоб віддати життя людям, щоб умираючи можна було б сказати: «Я зробив усе, що міг. Не завдав нікому біди. Я постарався, щоб після смерті на моє місце стало багато саме таких» .

Натуралістично-позитивістські та соціалістичні концепції вчення Вернадського збагатили філософську думку України новими ідеями, багато з яких мають не лише європейське, але й світове значення.